

31289 Voortgezet Onderwijs

31293 Primair Onderwijs

Nr. 297 Brief van de staatssecretaris van Onderwijs, Cultuur en
Wetenschap

Aan de Voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal

Den Haag, 4 april 2016

Aanleiding

In het ordedebat van 1 maart 2016 (Handelingen II 2015/16, nr. 58, item 20) heeft uw Kamer, naar aanleiding van recente berichtgeving, op initiatief van het lid Grashoff (GroenLinks) verzocht om een debat over basisschooladviezen en brede brugklassen in het voortgezet onderwijs, voorafgegaan door een brief van mij. Deze brief doe ik u bij dezen toekomen.

Op 29 februari 2016 berichtte dagblad Trouw erover dat basisscholen geen dubbele adviezen zouden geven, en dat terwijl ik alle scholen er twee weken daarvoor juist nog eens op had gewezen dat basisscholen ook altijd, als dat in het belang van de leerling is, meervoudige adviezen mogen geven.¹ In het ordedebat gaf de heer Grashoff aan: "We moeten op basis van allerlei berichten vaststellen dat dat gewoon niet wordt uitgevoerd. Er is een soort halsstarrigheid in het onderwijsveld om datgene wat niet gewenst is, maar formeel wel nog steeds kan, toch door te zetten." Uw Kamer zou hierover op korte termijn met mij van gedachten willen wisselen in een debat, waarin volgens de heer Grashoff zou moeten worden aangestuurd "op het iets steviger regelen van deze zaken".

Actieve communicatie richting scholen over de regelgeving

Ik heb de berichtgeving in Trouw ook gelezen. Mede naar aanleiding daarvan zal ik alle basisscholen, voorafgaand aan het moment waarop leerlingen en hun leerkrachten de resultaten op de eindtoets ontvangen (begin mei), nogmaals een brief sturen. Dit heb ik uw Kamer ook toegezegd in het VSO over de eerste inzichten inzake de wet Eindtoetsing Primair Onderwijs, op 31 maart 2016 (Handelingen II 2015/16, nr. 72, Wet Eindtoetsing Primair Onderwijs). In deze brief zal ik scholen en leraren in het primair onderwijs erop wijzen dat zij het eerder afgegeven basisschooladvies moeten heroverwegen als het resultaat van de leerling op de eindtoets hoger is dan op basis van dit advies werd verwacht. Dat kan nadrukkelijk ook leiden tot een meervoudig advies. Als de basisschool desondanks besluit om het advies niet aan te passen, dient dit goed onderbouwd en in overleg met de ouders van leerling te gebeuren. Ook zal ik in deze brief benadrukken dat het belangrijk is dat leraren en schoolleiders hierover op school het gesprek aangaan. De opstellers van plaatsingswijzers – waarin allerlei regionale afspraken rondom de overgang van het primair onderwijs naar het voortgezet onderwijs worden vastgelegd – zullen een afschrift van genoemde brief ontvangen.

¹ *Scholen negeren oproep Dekker over dubbel schooladvies*. Trouw, 29 februari 2016.

Zoals ik in het hiervoor genoemde VSO eveneens heb toegezegd zal ik ook alle VO-scholen op korte termijn een brief sturen. Daarin zal ik hen erop wijzen dat zij leerlingen niet categorisch mogen weigeren om de reden dat zij een dubbeladvies hebben. Wanneer zij dat wel doen, overtreden zij de wet en kan de inspectie handhavend optreden.

Regionale afspraken

In het bericht in Trouw wordt ook melding gemaakt van regionale afspraken tussen primair en voortgezet onderwijs om zoveel mogelijk enkelvoudig te adviseren. Er kunnen weliswaar (regionaal) afspraken gemaakt worden tussen basisscholen en middelbare scholen – bijvoorbeeld in de vorm van plaatsingswijzers – over de manier waarop de advisering bij voorkeur plaatsvindt, maar die afspraken mogen basisscholen nooit het recht ontnemen om meervoudige adviezen te geven. Een afspraak om *zoveel mogelijk* enkelvoudig te adviseren kan dus nooit betekenen dat meervoudige adviezen *categorisch* uitgesloten worden. In mijn brief van 15 februari 2016 aan alle basisscholen en middelbare scholen heb ik dat ook nogmaals benadrukt².

Een basisschool heeft altijd het recht om zowel enkelvoudig als meervoudig te adviseren. Dit is de professionele verantwoordelijkheid van de basisschool zelf. Voor sommige leerlingen is een enkelvoudig advies het meest geschikt, terwijl andere leerlingen het meest gebaat zijn bij een dubbeladvies. Steeds is maatwerk geboden. Ook de PO-raad geeft in het artikel in Trouw terecht aan dat een afspraak om zoveel mogelijk enkelvoudig te adviseren nooit een belemmering mag zijn voor twijfelgevallen en voor leerlingen die om een andere reden het meest baat hebben bij een dubbeladvies. Ik sta dan ook pal achter elke basisschool die hierin zijn eigen afwegingen maakt. De wettelijke kaders en het primaat van professionele afwegingen op schoolniveau gaan boven eventuele regionale afspraken. Indien basisscholen hierbij onwenselijke druk ervaren van middelbare scholen, kunnen zij dit altijd melden bij de inspectie. De inspectie heeft hierover tot dusverre overigens geen formele klachten ontvangen van basisscholen.

Zoals ik uw Kamer in mijn brief van 1 maart 2016 heb laten weten, heb ik op verzoek van uw Kamer besloten de evaluatie van de Wet eindtoetsing PO aan te vullen met een analyse van plaatsingswijzers die momenteel in omloop zijn.³ Deze analyse zal een landelijk beeld geven van de plaatsingswijzers en het aantal daarvan dat aanstuurt op louter enkelvoudige adviezen. Over de eerste uitkomsten hiervan zal ik u in mei informeren. Op basis van deze uitkomsten zal ik bepalen of, en zo ja welke, gerichte vervolgmaatregelen verder nodig zijn. Ik zal in elk geval in gesprek gaan met besturen en regio's waar nauwelijks meervoudige adviezen worden gegeven en/of waar basisschooladviezen nauwelijks bijgesteld worden.

Nu verder geen aanvullende generieke maatregelen

Voorlopig zie ik geen aanleiding om verder nog aanvullende, generieke maatregelen te treffen. Daarvoor heb ik enkele redenen. Ten eerste zijn de ervaringen met de wet- en regelgeving met betrekking tot de overgang van primair onderwijs naar voortgezet onderwijs onderwerp van evaluatie. Het nu lopende schooljaar is het tweede jaar van deze evaluatie, die in totaal vier jaar duurt. Op basis van de tussentijdse uitkomsten van de evaluatie zal in 2017 besloten worden of het nodig is de wetgeving al dan niet aan te passen of uit te breiden. Op 1 maart 2016 heb ik uw Kamer een brief gestuurd,

² Bijlage bij Kamerstuk 31 289, nr. 288

³ Kamerstuk 31 289, nr. 289.

waarin ik onder meer de inhoud en het tijdpad van deze evaluatie heb geschetst.⁴ Ik acht het bestuurlijk niet opportuun om vooruit te lopen op de tussentijdse uitkomsten van de evaluatie. Mochten deze uitkomsten, en de uitkomsten van de hiervoor genoemde gesprekken met besturen en regio's, in 2017 echter aanleiding geven de wet- en regelgeving aan te passen, zal ik dat uiteraard niet nalaten.

Verder moet de berichtgeving in Trouw in perspectief worden gezien. Op ruim 6.500 basisscholen zijn schooladviezen afgegeven voor in totaal zo'n 190.000 leerlingen. In verreweg de meeste gevallen is de advisering door de basisschool naar verwachting en tevredenheid van alle betrokkenen verlopen. Navraag bij de in Trouw aangehaalde ouderorganisatie *Ouders en Onderwijs* leert dat zij in de gehele periode waarin basisscholen bezig zijn met het opstellen van hun advies (ongeveer vanaf de Kerstvakantie tot aan de genoemde berichtgeving) zo'n 150 vragen hebben binnengekregen over het schooladvies, waarvan 30 à 40 in de laatste twee weken van februari. De vragen hadden in de meeste gevallen betrekking op de hoogte van het advies: ouders die zich meldden gaven meestal aan het advies te laag te vinden. Ook is er in deze vragen wel op gewezen dat basisscholen zelf graag enkelvoudige adviezen zouden geven.

Zoals ook in het Trouwartikel staat, is het aantal vragen, signalen en klachten dat de Inspectie van het Onderwijs dit jaar over schooladviezen heeft ontvangen "op de vingers van twee handen te tellen". Deze vragen en klachten wil ik zeker niet bagatelliseren. Ze noodzaken echter niet om nu extra aanvullende, generieke maatregelen te treffen. Mochten ouders met de leerkracht of directeur van de basisschool niet tot overeenstemming komen over het basisschooladvies, dan kunnen de ouders in het uiterste geval gebruikmaken van de klachtenregeling van de basisschool.

Ten slotte is het proces van schooladvisering nog niet definitief afgerond. Er volgen nog enkele belangrijke stappen in het proces dat leidt tot feitelijke plaatsing van leerlingen in het voortgezet onderwijs. Leerlingen maken in de periode van 15 april tot 15 mei een eindtoets po. Als de resultaten op die eindtoets 'hoger' uitpakken dan het basisschooladvies, moet de basisschool het advies heroverwegen. Dat kan er nog toe leiden dat het definitieve schooladvies van leerlingen naar boven wordt bijgesteld. Ook een wijziging van een enkelvoudig in een meervoudig advies is dan nog mogelijk. Na de definitieve advisering door de basisscholen volgen de definitieve plaatsingsbeslissingen door de middelbare scholen en de feitelijke plaatsing van leerlingen in een voor hun passende brugklas.

Homogene en heterogene brugklassen

Voor wat betreft de inrichting van homogene en brede brugklassen in de onderbouw van het voortgezet onderwijs verwijs ik u naar de brief die ik uw Kamer op 29 februari 2016 in reactie op de motie-Grashoff over dit onderwerp heb gestuurd.⁵ Ook hierover ga ik graag met uw Kamer in gesprek.

Tot slot

Ik begrijp heel goed dat uw Kamer er scherp op is dat zowel basisscholen als middelbare scholen de regels over de overgang van primair onderwijs naar voortgezet

⁴ Kamerstuk 31 289, nr. 289.

⁵ Kamerstuk 31 289, nr. 288.

onderwijs volgen. Dat is het Kabinet ook. Het gaat er immers om dat leerlingen die de overstap van basisschool naar middelbare school maken, deze overstap zo soepel mogelijk maken en zo goed mogelijk terecht komen. Gelukkig gaat het meestal goed. Wij zullen erop blijven toezien dat dit ook goed blijft gaan.

De staatssecretaris van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap,

S. Dekker